

'Il viaggio'

Ferran Torrent, amb la seua particular prosa, ens relata el viatge que va fer a Torí per participar en la inauguració del pintor valencià Sanleón.

Afortunadament vam organitzar el viatge amb sis mesos d'antelació. Quedàrem que marxaríem a les vuit i quart del dia escollit, però ho férem a les tretze i cinc minuts del migdia. Un retard comprensible coneguts els costums anàrquics del personal excursionista. Tanma-

teix, val a dir que la causa de l'imprevist fou l'excés de cura en la puntualitat. Decidits a ser responsables, determinàrem viatjar en el Mercedes de Paco Caparrós. El Ford Escort de Sanleón ens deixà tirats l'any passat en una autopista francesa, concretament a Niça, a les deu de la nit

d'un dia primaveral. Fou una instantània d'aquelles que no oblidés. Famolencs i cruixits dels quilòmetres que havíem recorregut, Sanleón i jo ens miràvem el fum que eixia del motor a una distància prudent, tal i com escau a dos individus que tot el que saben de mecànica és can-

L'artista, els amics i una mostra de l'obra.

PACO CAPARRÓS

viar una roda sempre que hagen tingut la prevenció de dur-la de recanvi. L'únic que volia el Ford era aigua al radiador, però només dúiem conyac i cava per als amics de Roma. D'ací que quan Sanleón s'oferí amb el seu cotxe la resta del grup féu un crit d'oposició unànime. O aquest viatge es feia amb el Mercedes o era obvi que es postposava. Concòrdia sobre l'acord, un bon esmorzar i paciència mentre l'oficial mecànic posava les peces al lloc.

Tenim cinc hores per a reorganitzar el viatge, però com que som cinc i cadascú d'una mare, les propostes són tan diverses i inaudites que acabem dinant a Vinaròs en compte de fer-ho a Sete, un poblet de la costa francesa que tenia tots els números abans de l'eventualitat ressenyada. Al cap i a la fi l'excursió és gastronòmic-artística. "Niente de ragazzas", que diuen Piero i Giovani, dos amics romans. Així que entrem a Vinaròs enfilem directes a cal Machaco. Comença la ruta: llangostins, dàtils de mar, caixetes i arròs caldós de marisc. I de nou en la carretera, no a emular a Jack Kerouac, que aquell era un desgraciat, sinó amb la sana intenció de disfrutar fins que el cos, o millor la VISA, rebente.

El cotxe encarrila per l'A-7. Hi ha rialles, bromes i fins i tot algú gosa cantar *Barcelona* amb el mateix encert que si ho hagués fet Pasqual Maragall. Darrere va quedant el treball estressant de Paco Caparrós -fotògraf-, Rafa Baixauli, *Felo* -dissenyador de mobles-, José Rojo -programador-, Sanleón i jo deixem poca cosa. Meua és la idea de crear un fons monetari per a la cosa de l'autopista i la benzina. S'accepta la suggerència just en el moment que Caparrós s'adona que l'indicador de carburant a penes senyala gasolina per a arribar a la pròxima estació. Entre telefonar al cotxe auxili i eixir en el primer poble s'opta per la segona solució. Sé que era un poblet passada Barcelona; no en recorde el nom però hi havia una fàbrica paperera als afores de la localitat que escampava una ferum insurportable. Una senyora amable ens indica on podem fer gasolina. Caparrós creu que podem arribar-hi. Lamentable error, ens equivoquem i entrem per un carrer sense eixidia al fons del qual hi ha una replaceta per donar la volta. Allí s'atura el cotxe. Es demana un voluntari que vaja a peu a la gasolinera i porte tres o quatre litres de benzina. Fracàs absolut.

—Porte uns entrepans de salami —diu Felo Baixauli.
Berenem. Malgrat això algú renega. Crec que vaig ser jo.

Un ciutadà conduint un R-25 entra al carrer i li és impossible fer la volta perquè l'ocupem nosaltres. El quadre és més aviat tenebrós: anem en samarretes interiors, amb ulleres fosques i sense afaitar. L'estampa l'arrodoneix Sanleón, que està pixant rere una tàpia des d'on li sobresurt una mirada que adreça al conductor del Renault. El bon home no sap què fer, però és evident que tem el pitjor. Li explique el cas de la millor manera possible. Alterna l'esguard ara al Mercedes ara a la pinta que fem. A Carabanchel hi ha xoriços més estètics. Per fi accedeix a dur-nos a la gasolinera convençut que no té més remei. L'acompanyem José i jo, i el tio s'embala com un boig pels carrers del poble excusant-se amb les presses. Fins que no comprovà que l'únic que preteníem era benzina no va descansar. Amb tot, l'home ens retornà al carreró. Un ciutadà exemplar.

El contratemps ens obligà a pernoctar a Figueres. Segons el pla inicial hauríem de ser a Niça, però també els Mercedes són humans. Aparquem davant l'hotel Ampurdán. En el sorteig previ em toca Felo Baixauli de company d'habitació. Sembla que hi ha un problema: ell ronca a partir de les quatre de la matinada i jo una mica abans. Serà qüestió de sincronitzar-nos. Dutxa, massatge facial i mitja hora després ens trobem en el saló, al voltant d'una tauleta i sota uns dibuixos que representen Josep Pla embolicant un cigarret. Ens juguem al punyets els martinis pre-sopar. En tot el viatge no aconseguiren guanyar-me una partida, és a dir, que, franc amunt lira avall, em vaig estalviar un mínim de deu mil pessetes en vermuts. El sopar de l'Ampurdán és paraula major. Brota la polèmica entorn a la marca i l'any del vi. Aquesta discussió m'avorreix tremendament. Viatjar amb gastrònoms és desesperant. Sanleón porta de lectura obligada la guia Michelin. Mentre polemitzen observe una nimfeta eixarrancada en la taula d'enfront. I és que jo menjaria qualsevol cosa. Havent sopat faig una esmena al projecte i propose prendre unes copes en una discoteca. Esmena tombada: el poble queda massa lluny. Bona nit, que dic jo. La resta fa un conyac en el saló adés esmentat.

(No era cert que roncava a partir de les quatre: ho féu molt abans. No em tornaran a fotre).

És dissabte i fa un dia esplèndid. El grup es reuneix en el menjador de l'hotel amb sospitosa puntualitat. Durant el desdijuni Felo té un incident amb un cambrer.

—Xe, sí que tarda este fill de puta —exclama, tot i que amb la veu temperada.

—¿Qué ha dicho? —salta el cambrer, que estava prop de nosaltres i no ens havíem adonat.

—Escolte, a València diem fill de puta en pla carinyós —contesta Felo excusant-se.

El cambrer se'n va mosca. La proximitat de l'1 de maig potser l'ha tomat sensible.

Cada vegada que pugem al cotxe esclata una petita revolta. Hi ha un lloc —al centre dels seients de darrere— que nafra la panera. Combinem un torn, del qual resta exclòs el propietari i conductor del vehicle. Direcció França. La Porta Catalana registra un pas de turistes multitudinari. La majoria són iaies autòctones que han canviat Lorda per una balneari més seriós. Es consulta la Michelin amb resultats desastrosos. Els restaurants que interessen estan complets. Doncs anem a Nimes, que vull veure el museu d'art modern, prega Sanleón. Hi anem. Nomes és com Castelló però ple d'àrabs, un bumerang conseqüència de la França colonialista. La ciutat no ens fa ni fred ni calor. Són les dues de la tarda i el nostre és un grup amb una tènica a l'estómac. Dinem aprofitant la panoràmica que es contempla a través del finestral d'un restaurant enclavat en una plaça amb una església gòtica. No sé si es tracta de la catedral, perquè jo aquestes coses no les domine. Els altres tampoc. Estem sols al restaurant. La cambra es pinta els llavis i pren nota de la comanda. És maduixona, la tia. La meua despreocupació per la gastronomia em juga una mala passada. L'amandida porta fetge. Odie el fetge, siga de l'animal que siga, excepte el paté. La cambra ens pregunta quants dies estarem a Nimes. Resposta: depèn de les amigues que tingues. Somriu. Un cafè i a veure el museu. De camí repassem la façana de l'església. Ja he dit que era gòtica. En un pròxim dietari, llibre de viatges o com collons es diga, prologat pel prestigiós crític literari Isidor Naftalina Cònsul, explicaré els detalls artístics. Ara som al museu. Va costar d'arribar-hi, perquè els habitants de Nimes són una mica bromistes. Al museu exposava Michel Albéròla —no és conya—. Jo no sé a què es dedicava aquest paio abans que el subvencionaren, però si no era palanganer hi tocava prop. Si els quadres foren digeribles com les botifarres, el tal Michel ens hauria intoxicat. En altres sales s'exposen treballs de l'escola Llombarda i un Ribera tan autèntic com una tela de Elmyr-Dehory. Mone

a Niça.

Niça és una altra cosa: hotels de luxe, casinos, Lamborginis amb rosses de cabell sedós al volant i Montecarlo a un tir de pedra. Hi ha, a més a més, un museu amb obra exclusiva de Marc Chagall. Hi arribem de nit. La il·luminació del Promenade des Anglais, els rètols dels hotels, les cafeteries, els nighth clubs, etc... li donen un colorit d'excelsa bellesa a la ciutat, que diria un poeta en prosa. Ens instal·lem al Westminster Concorde, primera línia, un hotel d'arrels arisocràtiques, *demodé*, una mica car i sense serveis d'acord amb la pompositat que ostenta. Em demane Caparrós de company de cambra. Sopem malament i a una hora inusualment francesa. L'hotel Negresco és al costat del nostre. Diuen que és el millor. Un negre s'encarrega d'obrir la porta als clients. També nosaltres tenim un moreno al hall, però no és tan servicial: només li hem donat vint francs de propina. L'hem batejat Tom. Bon dia, Tom. Bona nit, Tom. ¿Com vas de penjoll, Tom? Si estem una setmana en l'hotel, dimiteix.

Estàvem que havíem sopat fatal. La nit, però, l'acabarem bé. Baixauli guanya setanta mil pessetes en la ruleta del casino. Jo no vaig provar. Això meu és el punyot, el copo o el póquer. No deixo res a la sort. José i Sanleón han perdut deu mil pessetes cadascú.

A l'endemà ens confabulem perquè siga el gran dia. Hem decidit jugar en el casino de Montecarlo. A mi no m'agrada, és un casino de turistes. M'emprenyen molt, els turistes. Per compensar-me, Felo diu que m'invita a sopar en el restaurant de l'hotel París. Accepte. Però la sorpresa del dia la protagonitze jo. Al matí em presente en la terrassa de la cafeteria del Concorde sense bigoti. Perplexitat i ovació de gala. Caparrós m'ha fet unes fotos mentre m'afaitava. Feia divuit anys que el duia. Note corrent d'aire per damunt del llavi superior.

—Ara sí que se't veu el morro —apunta Sanleón.

De l'hotel al Marc Chagall aguante un ritme de conya trepidant. Per sort, la faula pictòrica de Chagall concentrà l'atenció del grup. André Malraux sentia una especial predilecció per aquest pintor, el qual il·lustrà un llibre de l'escriptor. Fregà els quinze minuts l'estada al museu, ja que allargàrem el dinar i els encarregats de fer complir l'horari ens en feren fora amablement. Fins a l'hora de sopar passejàrem per la vorera de l'avinguda principal. A poqueta nit, uniformats amb vestit i cor-

Sanleón, Sergio i Mireia i dos col·leccionistes. A la dreta, preparant l'exposició.

PACO CAPARRÓS

bata anàrem a Montecarlo. No poguérem sopar a l'hotel París, el primer restaurant era a gom de personalitats que havien assistit a l'Open tennístic de Mònaco. Per compensar la diferència ens entaulàrem en un restaurant de menys categoria però acompanyats de tres botelles de Moët Chandon, a càrrec de Baixauli.

Cal passar per una finestreta abans d'entrar al casino i, prèvia entrega del DNI i dues mil pessetes, t'atorguen el vist-i-plau si no estàs fitxat. Passàrem la prova delictiva. Felo i jo ens endinsàrem a la ruleta de la sala del fons, l'accés a la qual també s'ha d'abonar. Juga al número 32 i guanya unes quaranta mil pessetes. Té maneta de sant. La resta perd deu mil pessetes. Ho celebrem en la cafeteria de l'hotel París. Hi ha dues nenes que lleven el sanglot. Són senyorettes de peatge, dic i faig un càlcul aproximat. En efecte, parlem amb una d'elles en italià i ens comunica que esperen dos amics. Deu minuts després apareixen dos *pollos* en edat de jubilar. Sempre li donen el pa al que no té dents, reflexione. Avui tornaré a dormir amb Caparrós.

Al dia següent arribem a Torí a les dues i mitja de la tarda. Estan fent obres pertot arreu. El mundial de futbol. Estacionem el cotxe al costat de la galeria Altair, el lloc on exposarà Sanleón. Sergio i Mireia, els amos de la galeria, ens reben amb efusió italiana. L'obra els ha arribat bé, diu ell, mentre ella ens pregunta què volem dinar. Panino de mozzarella, dic jo. M'entusiasma aquest entrepà. Durant el fugaç àpat Sergio ens explica l'absurda burocràcia italiana. Ha tingut problemes per recuperar teles de la duana. Fa uns dies els *carabinieri* volien avaluar uns calendaris amb reproduccions de Tintoretto. Són genials. A l'hora del cafè li preguntem com està de marxa Torí. *Ninente*, contesta, és una ciutat de *molto lavoro*. No obstant, afegeix, hi ha belleses arquitectòniques per veure. Fantàstic, però nosaltres també estem interessats pels aspectes humanístics de la ciutat. La pedra és molt freda. Arriba un senyor amic dels galeristes. És de la Juve. Jo, del Barça. L'home m'expressa un condol sincer.

Sergio ens acompanya a l'hotel, enfront de la galeria, a l'altra part de l'avinguda

Vittorio Emanuele. D'entrada faig amistat amb els cambrers de la cafeteria, Adriano i Roberto. Els cambrers són enciclopèdies. Hi ha previstos dos mítings en la sala de convencions de l'hotel: un de les dones del PSI i un altre dels candidats del mateix partit. Estan d'eleccions locals. "Fantasia e serietà", diu l'eslògan del PSI. En tots els llocs els polítics prometen les mateixes coses. Si hi ha algun matís és cosa de l'idioma.

El pont de l'Uno di Maggio ha deixat Torí buida. Desolació. No sabem cap on pegar. Ni una puta manifestació, ni un aldarull, no sé, alguna cosa que indique vida en alguna banda.

Agafem un tramvia i baixem al centre. Està un poc més animat. Entrem en una estació de ferrocarrils d'estètica musoliniana. Torino és una ciutat amb regust de burgesia industrial, bellíssima, però trobem a faltar la bullícia de Niça o Montecarlo. No ens han parit per a la metafísica. A més, no ha vingut Pasqual Martínez, l'arquitecte, que en altres ocasions ens ha fet de guia urbana. Sanleón ha anat a passar el dia amb els galeristes.

¿Valencianini? Mamma mia! A la dreta, Uno di maggio, i la classe obrera en la Fira de l'automòbil.

PACO CAPARRÓS

Nosaltres vagaregem... fins que ensopeguem amb un cartell que anuncia la Fira del l'automòbil. Toquem el dos. Déu, eren tots a la Fira. Era un espectacle veure els presumptes obrers embledats amb les línies futuristes de la casa Mercedes, Porsche i *tutti quanti*. Gairebé no podíem caminar pel recinte. Passem el dia en la Fira. Així que entre a l'hotel Roberto, el cambrer, em crida

—Signore.

—Digues.

—Eh... eh... conec unes ragazze de venti anni...

—¿Què valen?

—Eh... dues centes cinquanta mil lire. Són de confiança. Amigues d'Adriano.

En aquest país si pagues tot són atencions.

—Estem molto estanco, Roberto.

—¿Domani?

—Domani fotem el camp.

—È una pena.

A la nit fem una volta per Torí. Aparquem a la piazza San Carlo. La ciutat sembla més animada. Asseguts en la terrassa d'una cafeteria contemplem la vida nocturna. Els italians fan la vida en el

cotxe; conversen al cotxe, carden al cotxe, passegen en cotxe... Fins i tot hi ha un *goteres* que, situat al centre de la plaça, toreja els cotxes que circulen. Un grup de joves l'ovaciona. La policia l'engabia. Gràcies a ell hem passat una bona estona.

El dia de la inauguració de Sanleón em desperte a les vuit del matí. He dormit sol, ample i confortablement, però la claror matinera i una dona del servei demanant-me si tinc roba per rentar, m'han despertat abans d'hora. Espere el grup en la cafeteria. No baixa ningú. Aprofite per anar a un banc. La banca italiana trau de polleguera el més impassible. Una senyoreta comprova que la foto del DNI no s'assembla a mi. Li explique que m'he llevat el bigoti fa uns dies. Somriu. Deu minuts després diu que el nom de la VISA no és igual que el nom del DNI. Li explique que el DNI és un document espanyol i la VISA és catalana. Torna a somriure. Cinc minuts més tard és ella que m'explica que no puc traure més de quaranta-cinc mil pessetes. Aleshores me'n recorde del president de la Caixa de Pensions. Finalment m'envia a una cua

on he de recollir els diners. Quan arribe a l'hotel la tropa ja ha esmorzat. El pla del dia consisteix a visitar el Castello de Rivoli, una peça arquitectònica del setcents que alberga una col·lecció d'art modern. És a deu quilòmetres de Torí.

Al Castello estan d'obres. De qualsevol manera ens deixen entrar tenint en compte que hem vingut des de València. La col·lecció d'art és més aviat esquifida en nombre i qualitat. Llevat d'una escultura de Joseph Beuys i una tela d'Enzo Cucchi, la resta pertany a il·lustres desconeguts, segurament de la terreta. De tornada a Torí els *tifosi* de la Juve —que aquell dia juga contra la Fiorentina— ens retarden la cita amb l'exposició de Sanleón. En la galeria ens esperen preocupats per l'absència de l'artista. Crítics i col·leccionistes el feliciten per l'obra, titulada *Il viaggio*, en record de l'estada a Roma l'any passat. Cava i èxit de vendes. Ja sabem qui pagarà el sopar de demà a Can Gatell, Cambrils. La pròxima cita és Anvers. No sé si hi aniré. Hi fa molta humanitat, allà.

Ferran Torrent